De „beroemd geworden ouderling" en Ds Jan van Andel.

In Haarlemsch Kerkblad schrijft Ds J. W. Siertsema:

In de gedachtenwisseling over de zekerheid des geloofs en de beteekenis van zelf-onderzoek en kenmerken werd door Ds Veenhof eens met groote instemming het woord aangehaald van een door hem hoog geachten ouderling, die zeide: „Kenmerken zie je in menigte als je ze niet noodig hebt, maar als je ze noodig hebt, kun je ze niet vinden. Als 't donker wordt — en je dus 't meest behoefte hebt aan 't licht — dan kun je de openbaringen van het werk des Geestes ook niet meer ontdekken."

In het Gereformeerd theologisch tijdschrift schrijft Prof. Ridderbos, dat hij „ook de uiting van dien langzamerhand beroemd geworden ouderling nog weer beter kan waardeeren" dan de schrijver van „Zelf-onderzoek noodzakelijk".

Gelukkig zijn er meerderen, die dezen ouderling verstaan.

Dezer dagen las ik het volgende: „Reeds uit het gewone leven weten wij, dat het moeilijk is om in het donker iets te vinden; eilieve, **hoe zal men dan, als er duisternis in het gemoed gevonden wordt, de merkteekenen der genade in zich ontdekken?** Toch worden zij meestal in de duisternis gezocht; staat men in het licht, dan behoeft men ze niet te zoeken, wijl men ze vanzelf ziet."

Hieraan ging vooraf: „Bij een opgewekt geestelijk leven is geen opzettelijk zelf-onderzoek noodig, om zich van de oprechtheid zijns geloofs te verzekeren. Wie in het licht wandelt, behoeft niet te vragen of hij wel ziet. Eerst hij, die uit eene bezwijming begint te ontwaken, vraagt of hij leeft dan wel dood is.

Rekening hiermede houdende, houdt de Schrift de opwekking tot toetsing des geloofs dan ook doorgaans terug. Te dezen opzichte is het onderscheid tusschen haar en de praktische schrijvers van lateren tijd in het oog vallend. Want terwijl deze ons onophoudelijk opwekken om ons geloof te kennen, wekt de Schrift ons slechts bij uitzondering tot zelf-onderzoek op.

De soberheid der Schrift op dit punt verklaart zich ongezocht uit de omstandigheid, dat zij zelve het werk der onderzoeking op zich neemt. Zij is toch een klare spiegel, die ons het beeld, beide van den rechtvaardige en van den goddelooze, zóó duidelijk voor oogen houdt, dat elk als genoodzaakt wordt, zichzelf te herkennen.

In het Oude Testament treffen wij slechts één rechtstreeksche opwekking tot onderzoeking van zichzelven aan. Men vindt ze in Zef. 2:1, alwaar de profeet alleen wil zeggen, dat men zich moet onderzoeken om tot het besef te komen, dat men zich bekeeren moet. In het Nieuwe Testament vinden wij evenzeer slechts één enkele rechtstreeksche opwekking, te weten 2 Cor. 13:5. Hier echter is de bedoeling niet om de Corinthiërs tot kennis van hun geestelijken staat te brengen, maar tot de erkenning van Paulus' apostelschap.

Hieruit zien wij duidelijk, dat de plicht tot zelf-onderzoek in nauwen samenhang staat met wat wij vleeschelijke gerustheid en geesteloosheid des harten heeten".

En wie is nu de schrijver? Misschien denkt een enkele lezer aan een van degenen, die naar sommiger oordeel de kerken tegenwoordig in beroering brengen. Laat ik hem dan gerust stellen: Het is de bekende oude Ds J. van Andel, die om zijn werk, nu een halve eeuw geleden, nog onder ons wordt gewaardeerd. Dit vindt ge in zijn pastorale brieven, uitgegeven in 1907, dus na de Synode van 1905, wier besluit ook al dienst moest doen in zake het vraagstuk van zelf-onderzoek.

Merkwaardig toch, dat door sommigen als nieuw wordt gevonden en gepropageerd wat reeds zoo oud is en door anderen datzelfde oude als nieuw wordt bestempeld en veroordeeld.

Hoe zou dat komen? Is hier vooruitgang of achteruitgang? Misschien geef ik op deze vraag nog wel eens mijn antwoord. Intusschen staat bovengenoemde ouderling niet alleen en ken ik velen van zijn collega's, die van harte met hem instemmen.

De kansel in de kerk.

Het „Algemeen Weekbl. v. Christendom en Cultuur" schrijft:

Ten slotte de kansel, de plaats der verkondiging. In de M.E. katholieke kerk min of meer lijkomstig, wordt hij in de Geref. kerk hoofdzaak, al duurt het eenigen tijd voor hij het middelpunt wordt van vaste zitplaatsen. Ook in de eerste jaren van de Hervorming stond men er omheen of bracht men zijn eigen stoel of bankje mee. In de 17e eeuw ontwikkelt zich het indrukwekkend samenstel van hooge, prachtig bewerkte heeren- en schepenbanken naast den „tuin" of het nederige „hekje" dat de plaatsen der ouderlingen en diakenen aan den kansel bindt.

Wij dienen er dus aan vast te houden dat een protestantsche kerk in de eerste plaats is „plaats der Verkondiging, zinnebeeld van het verzameld zijn in den naam des Heeren" (W. Wendtland, „Kunst in Zeichen des Kreuzes"). Daarom „mag zij ook geen terzijde geschoven kansel hebben" en vraagt de dienst voor alles goede verstaanbaarh id en goede zichtbaarheid van alles wat er geschiedt, omdat voor God allen gelijk zijn.

De kansel is dus o.i. in de Prot. Kerk altijd centraal. Het Woord Gods blijft in der eeuwigheid. Doch dat wil niet zeggen dat de verkondiging in de sacramenten ook liturgisch en bouwkunstig niet een waardige plaats naast het woord kan toekomen.

Van de eenheid der gemeente, het deelhebben aan het lichaam van Christus kan de avondmaalsdisch een schoon symbool zijn; dat het doopvont alle zinnebeeld van het Verbond der Genade zijn plaats aan den voet van den kansel in het midden en voor het gezicht der gemeente behoort te behouden, zeiden wij reeds.

Nationaal-socialistische bloed-theorie.

Dr L. D. T. Poot schrijft in 's-Gravenh. Kb. (hervormd):

Naar aanleiding van wat in deze rubriek werd geschreven over Rosenberg's „Mythe der twintigste eeuw" kwamen een tweetal vragen in naar wat eigenlijk hier des Pudels Kern mag heeten. Met genoegen tracht ik deze vragen naar het wezenlijke van deze nieuwe mythe nu te beantwoorden.

Rosenberg zelf zegt: „Heden ontwaakt een nieuw geloof: de mythe van het bloed, — het geloof, mèt het bloed ook het goddelijk wezen van den mensch te verdedigen; het met het helderst weten helichaamd geloof, dat het noordsche bloed dat mysterie vormt, dat de oude sacramenten vervangt en ze overwonnen heeft." „De noordsche rassenziel begrijpt, dat zich laat invoegen wat naar ras en ziel verwant is, maar dat wat vreemd is, zonder dralen moet worden afgescheiden en zoo noodig neergeslagen. Zulks niet, omdat het valsch of slecht is op zichzelf, maar omdat het aan onzen eigen aard vreemd is en den innerlijken opbouw van ons wezen verwoest." „De diepste wet van iedere echte cultuur is: bewustzijnsvorming van het vegetatief-vitale van een ras." „Als centrum van het gansche bestaan beschouwde de oudnoordsche, germaansche mensch de eer". Reeds Eckehart's mystiek bracht „de blijde boodschap, dat eer en vrijheid tijdlooze en ruimtelooze wezenheden waren; bracht de leer van de ziel, die meer is dan het heelal; het breken met het denkbeeld, dat de d een betaling voor de zonde zou zijn." „Zooals G kenland groot werd en ook onder vreemde overh sching bewaard bleef door zich te voeden met aanschouwelijk beeld van de godenwereld van He rus, zoo leeft elk volk uit een mythe. En wat is mythe? Als de waarden van het karakter, de lij van het geestesleven, de kleurigheden der symbo geboorten zijn uit één centrum, d buiten het terrein van onze nav schingen ligt; deze niet vatbare samenvat aller richtingen van het ik, van het volk, van gemeenschap, maakt zijn mythe uit." „De idee eer, der nationale eer wordt voor ons aanvan einde van ons gansche denken en handelen. Zij draagt geen krachtscentrum van gelijke waarde n zich, nòch de Christelijke liefde, nòch de humani der vrijmetselaars, nòch de roomsche filosofie."

Gij ziet in, nietwaar, dat dit inderdaad het p is waarop hier alle stralen zich samentrekken, vraag naar het eenheidspunt, het alheerschr brandpunt der wereld. Als dit gesteld wordt bu den God der openbaring, dan moet aan de totali van het nieuwe wereldbeeld het getuigenis van Schrift en van de Kerk getoetst en onderworpen w den. Ziehier de positie van het nieuwe heidendom.

Breken met het denkbeeld, dat de d een bezoldiging der zonde zou zijn!

Nationale eer beter krachtscentr dan christelijke liefde!

K. S

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Nunspeet: M. J. van Dijken te Oostkapelle en W. Schr te Westbroek.

Afscheid van:

Leiden: W. Bouwman. Tekst: Jes. 40:8 (2 Febr.).

Emeritaat Ds D. Koopmans.

De Classis Drachten der Geref. Kerken heeft aan D Koopmans, pred. te Beetsterzwaag, op zijn verzoek, m diensttijd van 46 jaar, eervol emeritaat verleend.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Ophemsten: H. Ligtenberg te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Franeker: Cand. J. M. van Veen te Utrecht.
Makkum: J. W. van Swigchum te West-Terschelling.
Oostrum (Fr.): Cand. J. Kramer, hulppred. te Boelenslaan
Renesse-Noordwelle: Cand. A. Faber te Oostburg.
Vaassen: H. C. J. van Deelen te Oosterend (Fr.).

Aangenomen naar:

Giessen-Oudekerk: Cand. H. C. P. M. Wiebosch te Hilver
Kolderveen: Cand A. M. v. d. Vlugt, hulppred. te Veldho
Maastricht: P. Kuylman, jeugdpred. te Den Haag.
Rotterdam-Kralingen: G. van Veldhuizen te Hantum.

Bedankt voor:

Genemuiden: J. G. van Ieperen te Leerbroek.
Meeuwen (N.-Br.): Cand. H. C. P. M. Wiebosch te Hilver
Wezep: D. J. v. d. Graaf te Schoonhoven.

Afscheid van:

Rottum en Stitswerd: J. J. Verdenius. Tekst: Joh. 6:
Zelhem: H. Mondt. Tekst: Ef. 6:24.

Overleden:

Sj. Miedema te Hardegarijp, emer.-pred., 72 jaar.

Heden verscheen in de reeks

DREIGENDE DEFORMATIE

door

Prof. Dr V. HEPP

De Tweede Brochure:

Het voortbestaan, de onsterfelijkheid en de substantialiteit van de ziel

Prijs f 1.50

Voor inteekenaren op de reeks is de prijs f 1.25

Verder ligt ter perse de 3e brochure: **De vereeniging van de beide naturen van Christus.**
Terwijl de 4e, 5e en 6e brochure resp. zullen behandelen: **De algemeene genade; Het Kerkbegrip en wat daarmee samenhangt; Het objectivisme.**

Men teekene in op deze serie geschriften, waarin alle ingrijpende actueele kwesties, die de belijdenis raken, worden behandeld.

IN ELKEN BOEKHANDEL

J. H. Kok N.V. **Kampen**

Is verschenen:

JAARBOEK TEN DIENSTE VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN 1937.

Prijs *f* 1.—; gecartonneerd *f* 1.25.

Het is dit jaar uitgegroeid tot bijna 500 bladzijden!

Bij den Boekhandel en bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Jezus' lijden, sterven en opstanding

Tweede druk

(Ineenvoeging der vier Evangeliën) door **H. J. VAN KEMPEN**

f 0.60

Al wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift gerangschikt.

Voor H.H. Onderwijzers van groot gemak bij de behandeling der Bijb. Geschiedenis in deze weken vóór Paschen.

Verkrijgbaar in iederen boekhandel, alsmede, na storting van het bedrag op postrekening No. 36000, bij de Uitgevers.

Vragen, te stellen aan hen, die wenschen te worden toegelaten tot het Heilig Avondmaal

Prijs 1—50 exx. f 0.02 per ex., 51 en meer à f 0.01½ per ex.

Deze formulieren zijn zeer geschikt ter uitreiking aan hen, die zich voorbereiden Openbare belijdenis te doen, opdat ze zich op deze vragen voorbereiden kunnen.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Plaatst uw Familie-Advertentie in „De Reformatie"

Geen beter keus voor voorlezen ouderavonden of in den huiselijke kring, dan uit:

TOEN WIJ NOG I TENTEN WOONDE

HERINNERINGEN UIT DE DAGEN VAN DEN SCHOOLSTRIJD

van de Heeren

G. VAN BLEEK, S. v. D. KO
S. STEMERDING,
F. KALSBEEK, J. v. D. BERG A
J. P. HEBLIJ, G. VAN ZEGG
LAAR, T. v. D. KOOIJ Dz

Ingeleid en gebundeld d

H. J. VAN WIJLE

320 blz. - Prijs in linnen band f 2

Wij hebben den prijs van alom geprezen boek opzette zoo laag gesteld, opdat niema ons ooit zou kunnen verwijt ik heb het niet willen koop omdat het te duur is. Want wij b grepen, 't mocht in géén scho en onderwijzers-bibliotheek o breken.

Verkrijgbaar bij den Boekhand en de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - G